

Kto ty jesteś?

POLAK MAŁY

Miesięcznik dla dzieci

nr 9 (59)

wrzesień 2025

Witaj szkoło!

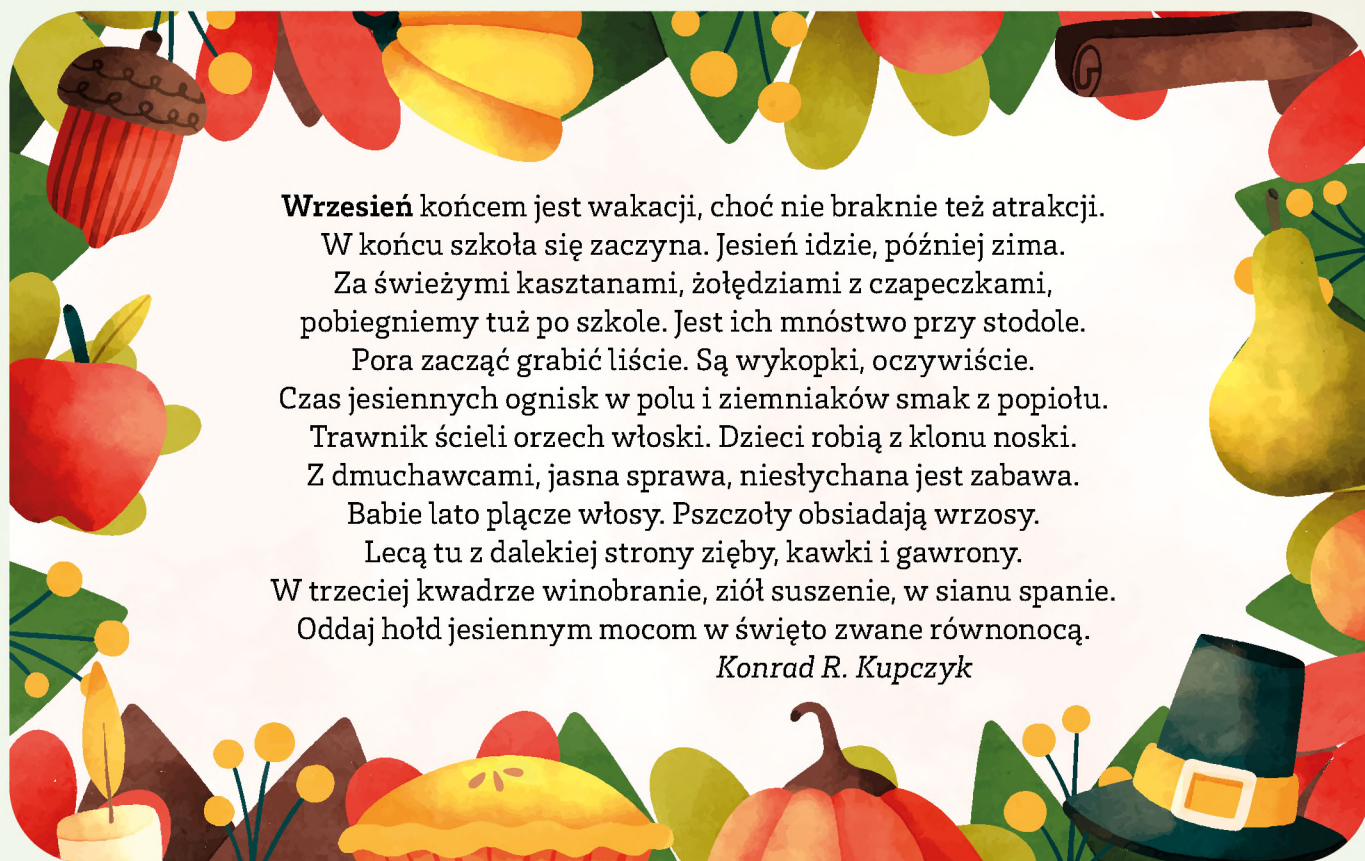
Drodzy!

Nie wiemy, w którym momencie trafi do Was ten numer, ale wiedźcie, że myśłami i sercem jesteśmy z kaźdym i kaźdą z Was. Czasy są trudne i niespokojne. Na pewno przeżywacie duűo trudnych emocji. Wierzymy, że macie wsparcie w waszych rodzicach i macie z kim porozmawiać o swoich przemyśleniach i obawach. Mamy nadzieję, że ten numer pozwoli Wam miło spędzić czas i oderwać się od bieżących wydarzeń.

Redakcja Kuriera Galicyjskiego

Początek roku szkolnego

Kochani, witajcie! Spotykamy się w kolejnym miesiącu, pełnym wspaniałych kolorów i zapachów. Myśłami jesteście jeszcze pewnie przy wakacyjnych przygodach, a tu już plecak pełen podręczników i zeszytów, a piórnik – nowiutkich długopisów, zaostrzonych ołówków... Jest wrzesień, a więc zaczyna się kolejny rok szkolny!

Wrzesień końcem jest wakacji, choć nie brakuje też atrakcji.

W końcu szkoła się zaczyna. Jesień idzie, później zima.

Za świeżymi kasztanami, żółędziami z czapeczkami,
pobiegniemy tuż po szkole. Jest ich mnóstwo przy stodole.

Pora zacząć grabić liście. Są wykopki, oczywiście.

Czas jesiennych ognisk w polu i ziemniaków smak z popiołu.

Trawnik ścieli orzech włoski. Dzieci robią z klonu noski.

Z dmuchawcami, jasna sprawa, niestetychana jest zabawa.

Babie lato płacze włosy. Pszczoły obsiadają wrzosa.

Lecą tu z dalekiej strony zięby, kawki i gawrony.

W trzeciej kwadrze winobranie, ziół suszenie, w sianu spanie.

Oddaj hołd jesiennym mocom w święto zwane równonocą.

Konrad R. Kupczyk

Z przymrużeniem oka...

Mija ciepłe lato,
wkrótce przyjdzie
jesień,
zbudził się o świcie,
niespokojny wrzesień.

Tyle pracy w koło,
czy wykonać zdołam?
Najpierw pootwieram
drzwi we wszystkich szkołach.

G. Karasiewicz

Dni tygodnia

W czasie wakacji wogóle nie zaglądało się do kalendarza! Najważniejsze były zabawy, przygody, zbieranie „skarbów”. Wszystko się zmienia, gdy zaczniemy naukę w przedszkolu, szkole... Dojdą nam jeszcze zajęcia pozaszkolne: treningi, lekcje muzyki, warsztaty plastyczne. A takie obowiązki wymagają od was umiejętności planowania swego czasu, czyli ułożenia własnego kalendarza tygodniowego. Jestem pewna, że wszyscy znacie nazwy dni tygodnia, ale czy wiecie, jak powstały i od czego pochodzą ich polskie nazwy?

Czy wiesz, że...

W języku polskim nazwy dni tygodnia w większości są związane z kolejnością ich występowania. „Osią” do ustalenia kolejności dni tygodnia była niedziela (w języku prasłowiańskim: nedělja) – dzień, w którym się „nie działało”, czyli nie pracowano ze względu na świąteczny charakter tego dnia ustanowiony przez prawo kanoniczne. Pokazuje to, że na ukształtowanie tej nazwy, a co za tym idzie – wszystkich dni tygodnia – miała wpływ wiara katolicka.

- **Poniedziałek**: inaczej: „po niedzieli”, czyli pierwszy dzień po niedzieli.
- **Wtorek**: od liczebnika „wtóry”, czyli drugi – drugi dzień po niedzieli.
- **Środa**: od „środek”, czyli środek tygodnia, co w pierwotnym układzie oznaczało trzeci dzień.
- **Czwartek**: od liczebnika czwarty, czyli czwarty dzień po niedzieli.
- **Piątek**: od liczebnika piąty, czyli piąty dzień po niedzieli.

Ostatni dzień tygodnia, czyli **sobota**, ponownie zawdzięcza swoją nazwę wierze katolickiej, która była rozpowszechniona na naszych słowiańskich ziemiach, a dokładniej – Biblii, bo „sobota” pochodzi od hebrajskiego słowa „shabbat”, które oznacza odpoczynek.

Prawdopodobnie polskie nazwy dni tygodnia brzmiały inaczej przed wprowadzeniem chrześcijaństwa na naszych ziemiach. Być może brzmiały podobnie do tych, które znamy z np. języka angielskiego – opartych na pogańskich nazwach związanych z wyznawanymi dawniej bóstwami lub z ciałami niebieskimi nazwanymi na ich cześć, np. Monday (od „Moon” – Księżyc), Tuesday (od nordyckiego boga wojny Tewa) czy Wednesday (od Wodana lub Odyna). Łatwo dostrzec podobieństwo, że w zasadzie od zawsze nazewnictwo dni tygodnia było związane z wierzeniami i cyklem życia ludzi.

Poniedziałek**Czwartek****Wtorek****Piątek****Środa****Sobota****Niedziela**

Ciekawostka

Wrzesień znany jest jako Miesiąc Żniw. To doskonały miesiąc na zbiory, przygotowujący do nadchodzącej zimy. W Anglii nazywano go „Haerfest-monath”, co oznacza Miesiąc Żniw. Do najlepszych upraw do zbiorów należą buraki, kapusta, cebula, jabłka, maliny i pomidory.

Lidzia i jej przygody w lesie (bajka)

Lidzia była małą blondynką, która większość czasu spędzała w lesie. Uwielbiała czytać, odpoczywać i wkładać do karmników różne smakołyki dla jeleni. Uwielbiała leżeć w mchu, wąchać grzyby i próbować leśnych owoców, które rosły dookoła. Pewnego dnia jednak Lidzia spotkała w lesie kogoś, kogo nigdy wcześniej nie widziała. Nie wiedziała nawet, że ktoś taki istnieje.

Było piękne, kolorowe jesienne popołudnie. Powietrze było już chłodne, ale słońce wciąż pięknie grzało. Lidzia przechadzała się właśnie wśród paproci, szukając ukrytych gdzieś w lesie grzybów, gdy usłyszała cichy szmer. Odwróciła się, ale nikogo nie było.

Za chwilę usłyszała cichy głos. „Gdzie ja to położyłam? Ale ze mnie głupek. Co ja teraz zrobię?”. Lidzia ukłękła za drzewem, tak by nie było jej widać, i rozejrzała się, skąd

dochodzi głos. Po chwili zobaczyła małą wróżkę. Jej głowę zdobiła czerwona czapeczka, a na sobie wróżka miała czerwony płaszczyk. Skakała wśród paproci i jagód, szukając czegoś bez końca. Lidzia przetarła oczy, myśląc, że śni. Ale kiedy mała wróżka podskoczyła bliżej niej, zrozumiała, że to nie był tylko sen.

Wyjrzała zza drzewa i zapytała:

– Witaj, wróżko, czego szukasz?

Wróżka była tak przerażona, że upadła na tyłek. Nie miała pojęcia, że Lidzia tam jest.

– Nie bój się, nie zrobię ci krzywdy, chcę ci tylko pomóc – zapewniła szybko Lidzia.

Wróżka na początku bała się i wstydyła.

– Jestem wróżką z lasu. Ale teraz wszystko zepsułam. Zgubiłam swoją różdżkę. Pomaga mi ona powstrzymać zimowy mróz przed nadejściem wcześniej, niż powinien. Kiedy nadchodzi, a jest dopiero jesień, używam

mojej różdżki, aby mróz roztopić, aby wszystko było tak, jak powinno. Ale mróz już zaczął się pojawiać, a robaki nie są jeszcze gotowe na zimę. Jest za wcześnie. Ale nie mam różdżki, żeby to powstrzymać.

Lidzia nie wahała się, natychmiast zaczęła coś robić.

– Nie martw się, leśna wróżko, jestem większa, więc widzę dalej. Pomogę ci znaleźć różdżkę, abys mogła wszystko naprawić i uratować robaki – powiedziała i zaczęła szukać.

Znała każdy zakamarek lasu, każde drzewo i norę. Zaczęła więc przeszukiwać wszystko. Liść po liściu, mech po mchu i drzewo po drzewie. I oczywiście leśna wróżka też szukała.

Minęło kilka godzin i Lidzia przeszła przez cały las. Usiadła na ziemi i zastanawiała się, gdzie może być różdżka. Przecież nie zniknęła. Lidzia wiedziała, że od niej zależy życie robaczek, więc nie chciała się poddawać. I wtedy Lidzi przyszło jeszcze coś do głowy. Wspięła się na drzewo, na którym

sroka miała swoje gniazdo. To ptak, którego przyciągają błyszczące, lśniące rzeczy. Oczywiście była tam różdżka. Sroce spodobała się tak bardzo, że zabrała ją do swojego gniazda.

Lidzia szybko chwyciła różdżkę i zaniósła ją wróżce. Wróżka bardzo jej podziękowała i zaczęła skakać po lesie tak szybko, jak to możliwe, porządkując rzeczy. Lidzia cieszyła się, że wszystko poszło dobrze.

Ale kiedy spojrzała na drzewo w kierunku gniazda, zobaczyła srokę siedzącą smutno na gałęzi. Była nieszczęśliwa, że ktoś zabrał błyszczącą rzecz z jej gniazda. Lidzi zrobiło się jej żal. Wyjęła z kieszeni małe lusterko, które również pięknie błyszczało. Pomachała do sroki, a lusterko zaśniło w słońcu. Następnie wyciągnęła rękę i pokazała sroce, że może je wziąć. Sroka przyleciała i z radością zabrała lusterko do swojego gniazda i nawet się do niej uśmiechnęła. Lidzia była bardzo szczęśliwa, że mogła pomóc lasowi i mieszkającym w nim zwierzętom.

źródło: Bajkokraj Marysia P.

„Rzeki są tętnicami naszej planety; są liniami życia w najprawdziwszym tego słowa znaczeniu”

Miliony osób w ponad 100 krajach bierze udział w **Światowym Dniu Rzek – 28.09**.

Jest to święto, które ma na celu zwrócenie uwagi na znaczenie rzek w naszym życiu i potrzebę ich ochrony. Rzeki dostarczają nam wodę, są niezbędne dla życia wielu zwierząt i roślin i są miejscem, gdzie możemy odpoczywać i cieszyć się przyrodą. Rzeki mają również ogromne znaczenie historyczne i kulturowe – to przy nich rozwijały się pierwsze cywilizacje, a wiele najśłynniejszych miast powstało właśnie nad brzegami rzek.

Światowy Dzień Rzek zachęca do zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi. Oznacza to, że korzystanie z wody powinno odbywać się w taki sposób, aby nie szkodziło środowisku i zapewniało dostęp do czystej wody przyszłym pokoleniom.

Światowy Dzień Rzek jest ważny, ponieważ ważne są rzeki. Odgrywają one kluczową rolę w ekosystemie i życiu ludzi. Są one źródłem wody pitnej, środowiskiem życia dla wielu gatunków roślin i zwierząt oraz miejscem, gdzie ludzie mogą się relaksować i uprawiać sport.

Niestety, rzeki na całym świecie są zagrożone przez zanieczyszczenia, zmiany klimatyczne, nadmierne wykorzystywanie wody oraz budowę zapór i tam. Światowy Dzień Rzek ma na celu zwrócenie uwagi na te problemy i zainspirowanie ludzi do podejmowania działań na rzecz ochrony rzek.

Dzięki obchodom Światowego Dnia Rzek ludzie na całym świecie mogą wspólnie działać na rzecz ochrony tych cennych zasobów wodnych. To święto przypomina nam, że każda rzeka, niezależnie od jej wielkości, zasługuje na ochronę i szacunek.

Wakacje się skończyły, wróciliście do szkoły, ale na pewno zachowaliście w pamięci chwile spędzone przy strumyku, rzeczce. Wyruszając na piesze wycieczki każdy zabierał ze sobą napoje – dla siebie i wiernych towarzyszy (piesków). Nieraz widzieliście, jak od owadów począwszy, poprzez ptaki, po grubego zwierza – każdy żywy mieszkaniec otaczającego nas świata przyrody poszukiwali kropli rosy, wody we wgłębieniach, jamkach czy większych zbiorników wody. Chodzi o to, że tam, gdzie woda znika, tam zanika życie.

Czy wiesz, że...

Na całym świecie istnieje wiele słynnych rzek, które odgrywają istotną rolę zarówno w historii, jak i kulturze. Oto kilka z najbardziej znanych rzek:

Nil – najdłuższa rzeka na świecie, przepływająca przez pustynne obszary Afryki Wschodniej. Nil ma ogromne znaczenie historyczne i kulturowe.

Amazonka – największa rzeka na Ziemi pod względem objętości wody, płynąca przez Amerykę Południową.

Missisipi – jedna z najdłuższych rzek w Ameryce Północnej, przepływająca przez kilka stanów USA. Missisipi odgrywa kluczową rolę w historii i kulturze Stanów Zjednoczonych.

Jangcy – przepływająca przez Chiny jedna z najdłuższych rzek w Azji. Jangcy jest ważnym szlakiem handlowym i kulturowym i odgrywa istotną rolę w chińskiej historii i tradycji.

Ganges – święta rzeka dla hinduistów. Ganges ma znaczenie religijne i kulturowe oraz odgrywa kluczową rolę w życiu codziennym milionów ludzi.

Dunaj – druga co do długości rzeka w Europie, przepływająca przez wiele krajów, w tym Niemcy, Austrię, Słowację, Węgry i Rumunię.

Mekong – jedna z najdłuższych rzek w Azji Południowo-Wschodniej, przepływająca przez wiele krajów, w tym Wietnam, Kambodżę i Laos.

Ciekawostki na temat rzek

- **Najdłuższa rzeka:** **Nil** jest najdłuższą rzeką świata. Ma on długości około 6695 km i Ciągnie się przez 11 państw Afryki.
- **Najgłębsza rzeka:** Rzeka **Kongo** jest najgłębszą rzeką świata, osiągając w Tanganice głębokość do 230 metrów.
- **Rzeka podwodna:** Rzeka **Cenotes** to podwodna rzeka, która płynie pod Jukatanem w Meksyku. Jest popularnym miejscem do nurkowania i pływania.
- **Słona rzeka:** Rzeka **Parana** w Ameryce Południowej jest jedną z najbardziej słonych rzek na świecie.
- **Rzeka lodowa:** Rzeka **Vostok** w Antarktydzie to lodowa rzeka ukryta pod lodowcem Denman. Jest najdłuższą rzeką na świecie płynącą pod lodem.
- **Żywa rzeka:** Rzeka **Missisipi** jest uważana za „żywą” ze względu na ciągłe zmiany jej biegu i kształtu.
- **Najstarsza rzeka:** Rzeka **Finke** w Australii jest uważana za najstarszą rzekę na świecie. Ma ona około 300 milionów lat!
- **Najkrótsza rzeka:** Rzeka **D** – to płynąca w Oregonie w USA ma zaledwie 33 metry długości.
- **Najdłuższa rzeka w Polsce:** W Polsce najdłuższą rzeką jest **Wisła**. Ma ona długość 1 078 km
- **Mnóstwo rzek:** Na świecie istnieje ponad 100 milionów rzek.
- **Mnóstwo wody:** Rzeki stanowią około 71% słodkiej wody na Ziemi.
- **Religia a rzeki:** Rzeki odgrywają ważną rolę w wielu religiach i kulturach. **Ganges** w Indiach jest uważany za świętą rzekę, a **Nil** w starożytnym Egipcie był czczony jako bóstwo.
- **Rzeki graniczne:** Rzeki często stanowią granice między państwami. Przykładem jest Dunaj, który przepływa przez 10 państw Europy.

Kochani! Wam, w szkole, czas będzie mijał szybko! Będzie wesoło! Proszę – zwracajcie uwagę na zachodzące zmiany w przyrodzie. Zauważajcie i podziwiajcie! Każda pora roku jest piękna, ale...

15.09 – Dzień Kropki

Kropka

Raz długopis miał zadanie,
Aby wstawić kropkę w zdanie.
Szukał miejsca od początku,
W całym zdaniu, bez wyjątku.

Myśli: – Może tak przed „że?”
Lecz przecinek woła: – Nie!!!
Przed „że” zawsze jest przecinek,
Tu jest mały odpoczynek.

Przed „że”, „ale” oraz „a”
Jak świat światem stoję ja!!!
Kopnął swym ogonkiem kropkę:
– Ustaw się za wielokropkiem.

Lecz już słychać wielokropka:
– Po co mi jest czwarta kropka?
Od zarania wielokropek
Składa się z trzech małych kropek.

Poszedł pisak w prawą stronę,
Gdzie pytajnik stał zdziwiony.
Ma do ciebie zapytanie:
– Gdzie tu wstawić kropkę w zdanie?

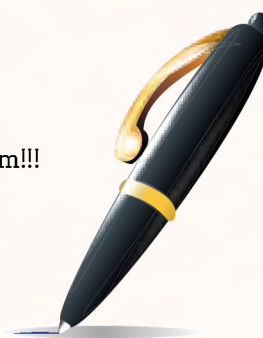
Zakłopotał się pytajnik,
Nadał się jak stary czajnik:
– Po co ty mnie o to pytasz?
Ja nic nie wiem! Sam wciąż pytam!

Idź po radę do myślніка,
On trudności nie unika.
Toż on stoi i wciąż myśli.
On na pewno coś wymyśli.

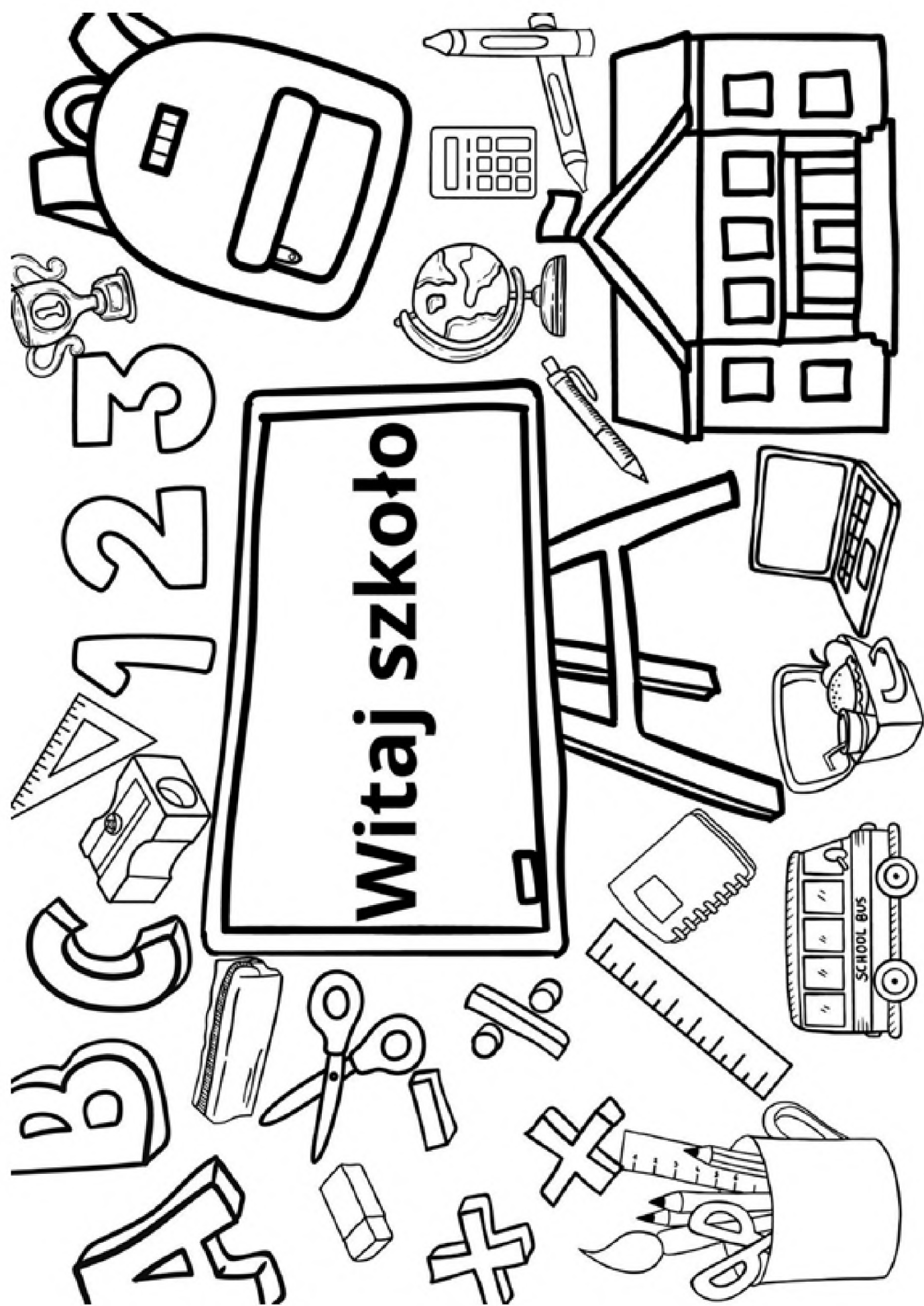
Myślnik myślał: – Gdzie by? Gdzie?
Ale ciągle było źle!
Tusz się kończy w długopisie,
Ciągle pisze, pisze, pisze.

Nagle słyszy... ktoś się drze.
To wykrzyknik krzyczy: – Wiem!!!
Właśnie sobie przypomniałem,
Gdzie ja kropkę już widziałem.

– Kropka takie ma zadanie,
By z honorem zamknąć zdanie.
Gdyby kropki tam nie było,
Zdanie by się nie kończyło.

Hanna Niewiadomska

Wrzesień

Jeszcze lato nie odeszło
a już jesień bliska.
Wrzesień milczkiem borowiki
skrył we wrzosowiskach.
Jaskółeczki nie czekały
na jesieni przyjście.
Lecieć chciałyby za nimi
kolorowe liście.
Lecz tymczasem pozostają
w wyłaczanym lesie
aby pięknie wyglądała
złota, polska jesień.

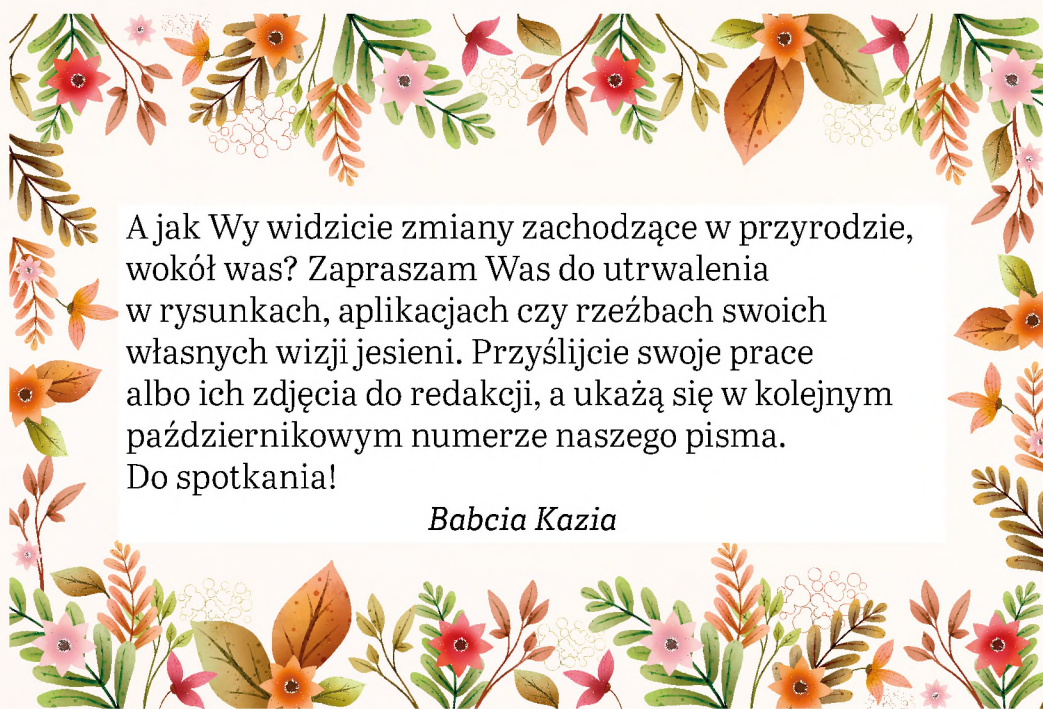

Jesień

jest jak koń
z grzywą pełną
głogów.
Jesień w lejcach
wiatru
pędzi drogą,
a podkowy ma z liści –
złotych, rudych, brązowych...
I sny jesienne wozi na grzbiecie –
grzybowo-jeżynowe.
Jesień jest jak koń w kolorowym zaprzęgu
z dzwoneczkami żółtymi,
z babiego lata wstęgą.

Dorota Gellner

A jak Wy widzicie zmiany zachodzące w przyrodzie,
wokół was? Zapraszam Was do utrwalenia
w rysunkach, aplikacjach czy rzeźbach swoich
własnych wizji jesieni. Przyślijcie swoje prace
albo ich zdjęcia do redakcji, a ukażą się w kolejnym
październikowym numerze naszego pisma.
Do spotkania!

Babcia Kazia

Pismo jest redagowane przez zespół „Kuriera Galicyjskiego”.

Adres do korespondencji: Kurier Galicyjski – Kto ty jesteś?

Lwów 79057, Ukraina, Львів 79057

ul. Melnyka 22/3, вул. Мельника 22/3

telefon redakcji: +38 0980712564

e-mail: nowykuriergalicyjski@gmail.com

Wydawca Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”.

Видавець ГО „Кур'єр Галицький”.

Свідоцтво про державну реєстрацію Серія KB № 24707-14647 P

видане Державною Реєстраційною Службою України 17.02.2021 р.

Świadectwo rejestracji: seria KW nr 24707-14647 R

wydane przez Państwową Rejestracyjną Służbę Ukrainy 17.02.2021.

Pewne prawa zastrzeżone na rzecz Stowarzyszenia „Kurier Galicyjski”.

Projekt finansowany ze środków Ministerstwa Spraw Zagranicznych w ramach konkursu
gł. Polonia i Polacy za Granicą 2023 ogłoszonego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów

Projekt „Profesjonalne media na Ukrainie 2023-2025”
realizowany przez Fundację Wolność i Demokracja.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów i nie może być traktowana w odniesieniu do stanowiska Ministerstwa Spraw Zagranicznych.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autora (autorów) i nie może być identyfikowana
z oficjalną pozycją Ministerstwa Spraw Zagranicznych

Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowa-
nia ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji
i o posiadaczach praw – Stowarzyszenie „Kurier Galicyjski”.

Drukarnia TOB „Прес Медіа Сервіс”, Lwów, ul. Koszycia 7/29

Kod prenumeraty

УКРПОШТА

68416

46299

